

Ismael Balanyà i Moix (Montblanc, 1921-2000) Entre la realitat imaginada i la imaginació realista

Manel Margalef Arce

Director del Museu d'Art Modern de la Diputació de Tarragona
mmargalef@dipta.cat

Coincidint amb la celebració del centenari del naixement d'Ismael Balanyà Moix (Montblanc, 1921-2000), el Museu Comarcal de la Conca de Barberà ha organitzat una ambiciosa exposició retrospectiva d'aquest artista i ha coordinat d'altres activitats i accions amb les entitats de la vila. El Centre d'Estudis de la Conca de Barberà s'ha sumat a aquest seguit d'actes oferint l'espai de la seva publicació, *Aplec de Treballs*, per parlar de la seva pintura.

Conegut pels seus grans projectes murals, professor de pintura i procediments a l'escola Massana de Barcelona, trobarem una mostra de les seves produccions més importants al Monestir de la Serra de Montblanc, a Poblet i la Cooperativa de Sarral. Això no obstant, serà en el seu treball sobre llenç, on deixarà fluir sense limitacions, tota la seva creativitat i l'estil propi, caracteritzat per l'ús de colors suaus, independentment de la seva temàtica, amb una peculiar predilecció pel

Una parella entre vermells i grisos (1984).

Museu d'Art Modern de Tarragona.

paisatge i la figura humana. Una pintura capdavantera, inscrita en el que anomenaríem realisme fantàstic i imaginari, marcada per les noves tendències del segle XX i carregada de les noves inquietuds i experiències que denotaven nous canvis d'aires de l'època.

El seu viatge a París als anys quaranta i la seva formació a l'École Supérieure de Beaux Arts el posarà en contacte amb les avantguardes internacionals. L'enorme activitat cultural de la ciutat l'ajudarà a conèixer els nous llenguatges artístics, al mateix temps que l'impregnarà d'un profund esperit humanista que l'acompanyarà durant tota la seva carrera. A París va tenir contacte amb molts pintors i personatges de diferents països i de diverses procedències: artistes com Picasso, M. Ducos de la Haille, Antoni Clavé, Martí Bas, Muxart, entre d'altres, l'ajudaran a aconseguir l'espontaneïtat i el lirisme, que acabarà sent una constant en el conjunt de les seves obres.

El desembre de 1984, el Museu d'Art modern de la Diputació de Tarragona, l'hi va organitzar l'exposició «Imatges Imaginades»; un seguit de 29 obres entre les quals es trobava «Una parella entre vermells i grisos», obra que, en data 8 de gener de 1984 i per donació de l'artista, va passar a formar part de la col·lecció del museu. Signada el 1983, és un oli sobre tela de 81 x 100 cm en el que es pot apreciar la seva magistral organització respecte als conceptes de forma i composició, així com, la voluntat en defugir de qualsevol mecanisme sistemàtic pel què respecta a la utilització dels valors pictòrics. Una obra que posteriorment serà documentada i catalogada en el llibre, *L'Art del segle XX a les comarques de Tarragona*, d'Antonio Salcedo Miliani i publicada per la Diputació de Tarragona/MAMT, el 2001.

L'any 2000 i 2002 respectivament, la seva figura va ser el motiu de dos importants homenatges. El primer va tenir lloc al Pati del Palau de la Diputació de Tarragona, amb una excel·lent exposició organitzada per l'Associació Montblanquins a Tarragona; i el segon, organitzat per l'Ajuntament de Montblanc el 2002, a l'antiga capella de Sant Francesc amb el títol Ismael Balanyà (1921-2000), de caràcter més retrospectiu.

Imaginació i sensibilitat doncs, d'un pintor oníric, que s'ha mostrat al públic sota una extensa variant de procediments i tècniques, pintura a l'oli, guaix, aquarel·les, que han quedat de manifest en els diferents esborranys i projectes de murals, cartells, programes, portades de llibres i altres il·lustracions gràfiques. Avui, algunes de les obres d'Ismael Balanyà es conserven en el Museu Comarcal de Montblanc, família, i en col·leccions privades catalanes, franceses i alemanyes.